

Labirintus és útvesztő

1. lépés: mi is az a labirintus?

A labirintus egy egyjáratú, ívelt (út)vonal, amely a bejáratától elvezet a központig. Ez egy ősi, egyetemes minta, amelyet majd minden kultúrában felleltek, a világ minden részéről. A labirintusok története több mint ötezer évre nyúlik vissza.

Két ősi "alap-labirintust" különböztetünk meg: a klasszikus 7-körös és a középkori 11-körös labirintust, ezek mellett számos modern mintájú forma ismert.

A labirintus az egyik legősibb szemlélődő (kontemplációs) eszköz, amit az emberiség ismer és használ, legyen szó akár személyes, spirituális fejlődésről, vagy személyiség-fejlesztésről. Ez az átalakulás mester-lenyomata, blueprint-je. Egy ősi (meditációs) gyakorlat, amely megnyugtatja az elmét, lelassítja a gondolatokat, előhozza a látomásokat, megérzéseket. Rajta keresztül támogatást és tisztánlátást kaphatunk, vagy válaszokat bizonyos problémákra és segítséget a szükséges célok felállításában a (spirituális) úton.

Ahogy Szent Ágoston mondta: "Solvitur ambulando", azaz a probléma sétálva (járva-kelve) oldódik meg.

A labirintus kitűnő lehetőség a fejlődésre, személyiség-fejlesztésre. Mindenki számára nyitva áll, bármilyen úton is járjon, bármilyen vallási háttérrel is rendelkezzen. Nincs semmilyen dogma, ami a labirintushoz kapcsolódik és olyan sincs, hogy egy labirintust valaki jól, vagy rosszul jár be. A labirintust alkotó ívek semleges területet teremtenek és ezáltal egyfajta menedéket is adnak: biztonságos és szakrális hely ez, amelyen belül legbensőbb énünkkel tudunk (újra-)kapcsolódni, valamint a lélek, a szellem világával.

Amikor a labirintus közepe felé haladunk, akkor szimbolikusan a saját lelki/szellemi központunk felé haladunk. Ez a séta visszatükrözi az életutunkat is, mivel a labirintus metaforája a TE életutadnak, a legmélyebb, igaz valód középpontjába.

Te vagy, aki elkezdi az utat kívülről és folyamatosan haladsz befelé, hiszen a megoldás belül, a középpontban található. Ez egy meditáció, egy szimbolikus zárándoklat, amely lecsendesíti az elmét, annak érdekében, hogy a szív kinyílhasson, és úgy tudj visszatérni a világba, hogy egy mélyebb, tisztább megértéssel rendelkezzen arról, hogy valójában ki is vagy? Mint minden utazás, ez is egy egyszerű lépéssel kezdődik.

2. lépés: labirintus és útvesztő

A labirintus különbözik az útvesztőtől. Az útvesztőben kanyarok, vakfordulók és zsákutcák vannak és az ember elvesz abban a kirakóban, amit meg kell oldani. A labirintusban nem lehet elveszni, mivel a befelé vezető út egyben a kifelé vezető is.

Az útvesztő

Választás- és döntőképességünket tesz próbára, melynek eredményeként a probléma megoldása együtt jár az útvesztő központjának megtalálásával illetve az abból való kijutással. Az útvesztők szövevényes alaprajza zsákutcákkal, fordulókkal tarkított. Az út során sok választási lehetőséget kínálnak az újra és újra előttünk álló elágazások, melyek közül a helyes út kiválasztásához élénk gondolkodás, logika és következetesség szükséges. A néha több bejárattal és kijárással is rendelkező építmények az emberi agyunk elemző tevékenységét mozgósítják.

A labirintus

Az egy útvonalú labirintus esetében a feladatot nem a középpont megtalálása jelenti, hiszen ahhoz jól azonosítható egyértelmű útvonal vezet, és ugyanaz vezet ki is belőle. Utunkat nem nehezítik sem zsákutcák, sem útkeresztesedések. Teljesen mindegy, hogy elsőre mennyire bonyolultnak tűnik egy mintázat, minden esetben egyetlen egy útvonal visz be a középpontba. Választási képességünket azon döntésünk meghozatala teszi próbára, hogy belépünk-e a "falai" közé? Vállaljuk-e azt a szellemi átalakulást, mely az utunk során ér bennünket? Ez pedig mindenképp elindít bennünket egy spirituális úton. Ennek végigjárásához egy magasabb kreativitást és intuíciót igénylő gondolkodásmód szükséges. A végeredmény a középpont megtalálásával párhuzamosan önmagunk megtalálása, rejtett vagy napirenden lévő problémáink feldolgozása, lelkünk belső útjainak feltérképezése és az onnét való visszatérés a világba, de már egy megváltozott minőségben.

Robert Ferré, szakértő labirintus-építő szerint: „Ez egy erőteljes és egyetemes eszköz, amely nem csak a középpontba visz el bennünket, hanem saját magunkhoz és Istenhez is.”

3. lépés: egy kis történelem

A labirintus szimbólumának jelentősége az idők folyamán hol felerősödött, hol eltűnni látszott. Három legfontosabb korszaka az ókor mítoszokban gazdag világa, a XII. század valamint a reneszánsz és barokk kultúra ideje. A köztük lévő hosszú évszázadok alatt ez a jelkép veszíteni látszott jelentőségéből, valójában mindig is jelen volt a felszín alatt. A népszokások, rítusok és hiedelmek voltak azok, melyek átörökítették ezt a jelképet azokon a korszakokon, mikor veszített a fontosságából.

Korai labirintus nyomokat találunk ősi sziklarajzokon például Spanyolországban (ie. 2000-ből), Olaszországban (ie. 750-ből) és Marokkóban (ie. 500-ből). De

ugyancsak találhatunk klasszikus labirintusformákat ősi görög pénzérméken Krétáról (ie. 300-ból).

A Római Birodalom idején négyszög alapú, mozaik-labirintusok terjedtek el, összetettebb, bonyolultabb mintázattal. A rómaiaknál a mindennapok motívumává vált a labirintus. Házaik padlóján díszítő, oltalmazó elemként ábrázolták. Ma ezekből az ábrázolás-maradványokból láthatunk néhányat múzeumokban, pl. Pamplonában és Bécsben.

A korai kilencedik századtól kezdődően a keresztény kéziratok a klasszikus labirintusokat sok helyen Jerikó néven említik (a lerombolt bibliai város alaprajzát egyes kutatók labirintusként gondolják). A középkortól, a klasszikus labirintus oly módon alakult át, hogy a keresztény szimbolikát (pl. kereszt) is magában foglalta és így gyakran katedrálisokban építették meg őket. Ezeket a labirintusokat a hosszú és fárasztó jeruzsálemi zarándoklat helyettesítőjeként is használták. Az ilyen labirintusokat Észak-Franciaország katedrálisaiiban úgy is hívták, hogy a Jeruzsálemi Út („Chemin de Jerusalem”). A középkorban a francia- és olaszföldön épített 80 katedrálisból 22-ben volt labirintus. Ezekben a katedrális-labirintusokban térden csúszva vagy ujjukkal követve vonalait a középkori emberek egyfajta szent zarándokutat tettek meg, melynek végén a középpontban az Egyház vagy egyenesen a Szentföld állt. Ebben az esetben a labirintus a világot ábrázolta, melyet a kereszténység múlandónak, átmeneti állapotnak hirdetett, a középpont szentsége pedig a lélek végső megtisztulásának helye volt. Más vélemények szerint a labirintus a templomban tartandó körmenetek útját is jelölte, esetleg jelképesen Krisztus útját ábrázolta Pilátus házáától a Kálváriáig.

A tizenharmadik századot követően a labirintusok jelentősége egyre csökken, szimbóluma egyre ritkábban fordul elő. Ez a tendencia a tizenhatodik század közepe táján változik meg és egyre nagyobb gyakorisággal jelenik meg újra a labirintus ábrázolása. Nemcsak számbeli, hanem formabeli, minőségi változáson is keresztülmegy, és ennek csúcspontja a tizennyolcadik század eleje, a helyszíne pedig leginkább a kertek, zöld területek, parkok, hiszen a sövénylabirintusok virágkora ez az időszak, amikor a formára nyesett kerti labirintus nem csak látványnak volt szép, de remek helyszínt biztosított a mulatságokhoz is.

1978-ban nyerte el végleges formáját az angliai Longleat House tiszafa útvesztője, mely 6 185 négyzetméteres területével a világ legnagyobb sövénylabirintusa. A kastély körül több, figuratív labirintus is található!

A modern-kor labirintus-újjászületése a hetvenes évekre tehető, amelynek eredményeként a világ minden részén nyilvános parkokban, privát kertekben, egyetemeken, iskolákban, kórházakban, templomokban, elvonuló/meditációs központokban, de akár börtönökben is megjelentek különböző mintájú és méretű labirintusok.

Jeff Saward, aki maga is számos könyv szerzője a témában, így kommentálta ezt: „A labirintusok története során bármikor és bárhol, ha egy társadalom gyors

változáson és fejlődésen ment keresztül, akkor és ott a labirintusok felvirágoztak.”

4. lépés: tényleg tények... na és a bika

Az első ismert keresztény labirintus Algériában épült, a Reparatus Bazilikában, Orleansville-ben, isz. 328-ban. Ez egy kicsi, két és fél méter átmérőjű, kocka alakú labirintus, melynek közepében egy szójáték (szóhalmaz) található, amely a Szent Egyház, „Sancta Ecclesia” szót adja ki.

A legősibb ismert grafikus labirintus-megjelenítést egy mammut-agyarba vésték, egy szibériai paleolit sírból került elő és a keletkezése az időszámításunk előtti 5000-re tehető!

A legkorábbi európai “templom-labirintus” a ravennai St Vitale templomban van. Ez egy kicsi, fekete-fehér hétkörös labirintus, egyedi mintázattal. A hatodik századra tehető a készítése és egy nagyobb, a padlón látható nyolc-szögletű mintának a részét képezi.

A legismertebb (11-körös középkori) labirintus, a franciaországi Chartres katedrálisban található. Ezt 1201-ben készítették és ma ez a legrégebb bejárható, nagyméretű labirintus a maga imponáns, 12,85 méteres átmérőjével

A Minótaurusz legendája: a mítoszok szerint Krétán élt Minótaurusz legendája a legismertebb és legmeghatározóbb labirintus-történet, melyet évezredek óta ismerünk.

A görög mitológia szerint Minósz, krétai király parancsára Daidalosz, az ezermester építette azt a szobák és folyosók bonyolult rendszeréből álló, áthatolhatatlan épületet, melyben a Minótaurusz, ez az ember testű és bikafejű lény szedte áldozatait. Csak Thészeusz, az athéni királyfi volt képes legyőzni őt a knósszoszi király lánya, Ariadné segítségével. A Minótaurusz halála után büntetésből Daidalosz börtöne lett a labirintus, ahonnét csak szárnyak segítségével tudott megszökni. A labirintus mindig is olyan hely volt, ahol a kapcsolat megszakad a külvilág és az ember között. Minósz király tette, amikor az isteneknek szánt áldozati bikát megtartotta magának, súlyos vétség volt az istenekkel szemben. Vágyai csapdájába esett és bűnével megszakadt kapcsolata az istenekkel. Ha a rend felborul, az eredeti állapot visszaállításához meg kell találni az utat, melyen járva rendet tehetünk önnön életünkben és visszaállíthatjuk kapcsolatunkat a szellemi világ. Az ösvény, melyet rajzolt, egy labirintus volt és mire a közepéig jutott már nem bárdot tartott a kezében, hanem egy fáklyát. A világ és önmaga ismeretét találta így meg. A labirintusok erre hívják fel az emberek figyelmét, akik az életük zűrzavarában keresik a fogódzót, akik arra törekednek, hogy rendezett és önmaguk által irányított világban éljenek. Ebben a történetben jelentős szerepe van a kettős bárdnak, akárcsak a mítoszban, ahol Thészeusz ezzel az eszközzel sújtja le Minótauruszt

Egyes feltételezések szerint a labirintus elnevezése is a labrüs szóból eredeztethető, miszerint a labirintus az ereklyeként tisztelt labrüs házát jelentette.

5. lépés: összefoglalás, avagy memoriter

A sok lehetséges összegzés közül idézek egyet, ami számomra nagyon jól rámutat a lényegre: "A labirintus az önmagát megismerni és legyőzni képes ember szimbóluma. Mindenkire hatással van. Az egyén múlandóságát állítja szembe az egyén feletti világgal és vele, a halál törvényszerűségével. Az út megtétele során a lélek beavatódik, átlép a profánból a szent világba, melyből a kijutás egyfajta misztikus újjászületés. A labirintus járatai sorsunkat, végzetünket tárják elénk, de az örökkévalóság ígéretével. Ily módon a szellemi szféra felülemelkedhet az anyagin – beavatódhat."

Halász Péter
Veriditas Labirintus Vezető
személyiségfejlesztő labirintus járások

www.labirint.us